

STAVBA: **Revitalizace trati Chlumeč nad Cidlinou – Trutnov –
etapa 0**

STUPEŇ: **Dokumentace pro stavební povolení (DSP)**

Dendrologický průzkum

OBSAH:

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE	3
2. METODIKA PRŮZKUMU.....	3
3. PLATNÁ LEGISLATIVA	5
4. VLASTNÍ VÝSLEDKY DENDROLOGICKÉHO PRŮZKUMU.....	8
5. ZÁVĚR.....	9
6. PŘÍLOHY.....	10

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název stavby: „Revitalizace trati Chlumeč nad Cidlinou - Trutnov“
Objednatel: Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
Dlážděná 1003/7
110 00 Praha 1 – Nové Město
Umístění záměru: Kraj: Královehradecký, Liberecký
Obec s rozšířenou působností: Nová Paka, Semily, Lomnice nad Popelkou, Jilemnice
Obec: Stará Paka, Bělá, Svojek, Roztoky u Jilemnice
Katastrální území: Stará Paka, Roškopov, Ústí u Staré Paky, Bělá u Staré Paky, Tample, Svojek, Roztoky u Jilemnice

Stručný popis záměru:

Stavba „Revitalizace trati Chlumeč nad Cidlinou - Trutnov“ je modernizační stavbou stávající jednokolejné trati na pozemku dráhy. Nahrazují se morálně i fyzicky dožitá zařízení infrastruktury a zabezpečuje celý předmětný úsek. Nejsou plánovány přeložky trati ani výrazné zvyšování rychlosti.

Předmětem stavby v rámci předkládané nulté etapy je úprava stávající železniční trati Chlumeč nad Cidlinou – Trutnov hl. n. ve vybraném úseku ŽST Stará Paka (mimo) – ŽST Roztoky u Jilemnice (mimo) **v km 74,815 – 82,442**. Součástí stavby je také revitalizace **ŽST Kunčice nad Labem**. Zbývající části stavby budou řešeny v následujících etapách.

Cílem navrhovaných stavebních a technologických úprav je snaha snížit provozní náklady, zvýšit kapacitu trati, zrychlit přepravní dobu vybraného úseku trati mezi Starou Pakou a Trutnovem hl. n. (s vazbou na související stavbu „Revitalizace trati Hradec Králové Jaroměř – Trutnov“ a zajistit technický soulad s normami a předpisy. Tímto krokem je dosahováno zvýšení možnosti konkurenceschopnosti železniční dopravy vůči silniční dopravě a tím možnosti převedení nákladu zpět na železniční dopravu. Zároveň je těmito stavbami dosaženo lepšího organizování dopravy, které přináší možnost pečlivěji dodržovat jízdní řád a tím dosáhnout zvýšení spolehlivosti i u cestující veřejnosti a kapacitu trati.

2. METODIKA PRŮZKUMU

Dendrologický průzkum, tj. podrobný průzkum a inventarizace dřevin rostoucích mimo les ve smyslu ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a souvisejících prováděcích předpisů (detailně viz. dále v textu), které by mohly být

potenciálně dotčeny posuzovaným záměrem, slouží jako podklad pro rozhodování o rozsahu kácení a následné vytvoření žádosti o udělení povolení kácení dřevin příslušným orgánem ochrany přírody a případnému stanovení náhradních výsadeb za skácené dřeviny.

Dendrologický průzkum je prováděn při terénním šetření v místě stavebního záměru. Při tomto terénním šetření jsou na základě dodaných podkladů inventarizovány všechny dřeviny, u kterých je předpoklad, že se jich stavební záměr nějakým způsobem přímo nebo nepřímo dotkne. Stavební práce v převážné většině znamenají nutnost vykácení přítomných dřevin s ohledem na následné zemní práce a samotné umístění plánované stavby. V některých případech je možné některé dřeviny zachovat nebo přistoupit pouze k jejich ořezu (stromy), nebo redukci plochy (zapojené porosty). U speciálních případů, kdy se v lokalitě stavebního záměru nacházejí obzvláště cenné dřeviny, je možno doporučit a realizovat některé speciální postupy pro ochranu dřevin v průběhu stavebních prací s ohledem na zachování stávající dřeviny a zajištění podmínek pro následné zachování stávajícího zdravotního stavu a vitality dřeviny.

V terénu se tak jednotlivé dřeviny identifikují, zařadí taxonomicky do druhů (v některých složitějších případech pouze do rodů), provede se měření dendrometrických parametrů dřevin (obvod/průměr).

Následně jsou takto získaná data převedena do přehledných tabulek, kde je dále případně uvedeno, zda dřevina bude kácena, zachována nebo provedena redukce (ořez), je vyhodnoceno, zda je v případě kácení dřeviny nutno požádat o povolení ke kácení dle platné legislativy.

V rámci dendrologického průzkumu byly zaznamenávány jednotlivé dřeviny nebo skupiny dřevin v zapojených porostech. Současně byly dřeviny zařazeny do druhu/rodu. U stromů byl zjištěn obvod kmene ve výčetní výšce 130 cm pro potřeby oceňování dřevin dle doporučené metodiky AOPK ČR, u skupin zapojených porostů dřevin je zjišťovaným dendrometrickým parametrem plocha. Výsledky dendrologického průzkumu jsou uvedeny v tabulce.

Dendrologický průzkum navazoval na předchozí dendrologický průzkum (SUDOP PRAHA a.s. 04/2019). Zaznamenávány byly všechny dřeviny na základě rozsahu podkladů projektové dokumentace (SUDOP PRAHA a.s. 04/2019) a aktualizace projektové dokumentace (EXprojekt s.r.o. 12/2023). Zaznamenávány byly také dřeviny v dopadové vzdálenosti, které představují riziko pro bezpečný provoz na železnici.

Skutečná rozloha zapojených porostů dřevin byla určována délkou v mapách zakreslených ploch a průměrnou šířkou v nich zaznamenaných porostů. Zobrazení v mapových podkladech je orientační.

3. PLATNÁ LEGISLATIVA

Nutnost inventarizace dřevin rostoucích mimo les za účelem následného povolení jejich kácení vychází z platné legislativy.

Základním právním předpisem je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a jeho prováděcí předpis – vyhláška – 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, v platném znění.

Části týkající se ochrany dřevin rostoucích mimo les a náležitostí jejich kácení, které se vztahují k záměru, jsou následující:

Zákon 114/1992 Sb., v platném znění

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

- (1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem.*
- (2) Povolení není třeba k odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze a z důvodů zdravotních, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu.*
- (3) Povolení není třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku, stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
- (4) Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.*
- (5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem nedovolené zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, náležitosti oznámení o kácení dřevin a období, ve kterém se kácení dřevin zpravidla provádí.*

(6) Ke kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí je nezbytné závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Toto závazné stanovisko vydává orgán ochrany přírody příslušný k povolení kácení dřevin. Povolení kácení dřevin, včetně uložení přiměřené náhradní výsadby, je-li v závazném stanovisku orgánu ochrany přírody stanovena, vydává stavební úřad a je součástí výrokové části rozhodnutí v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí.

Vyhláška č. 189/2013 Sb., v platném znění

§ 1

Pro účely této vyhlášky se rozumí.

- a) Zapojeným porostem dřevin porost dřevin, v němž se nadzemní části vzájemně dotýkají, prorůstají nebo překrývají, a obvod kmene jednotlivých dřevin měřený ve výšce 130 cm nad zemí nepřesahuje 80 cm; jestliže některá z dřevin přesahuje uvedené rozměry, posuzuje se vždy jako jednotlivá dřevina.*
- b) společenskými funkcemi dřeviny soubor funkcí dřeviny ovlivňujících životní prostředí člověka, jako je snižování prašnosti, tlumení hluku či zlepšování mikroklimatu; mezi společenské funkce patří také funkce estetická, včetně působení dřevin na krajinný ráz a ráz urbanizovaného prostředí,*
- c) stromořadím souvislá řada nejméně deseti stromů s pravidelnými rozestupy; chybí-li v některém úseku souvislé řady nejméně deseti stromů některý strom, je i tento úsek považován za součást stromořadí; za stromořadí se nepovažují stromy rostoucí v ovocných sadech, školkách a porostech energetických dřevin nebo vánočních stromků.*

§ 3 Velikost a charakteristika dřevin, k jejichž kácení není třeba povolení

Povolení ke kácení dřevin, za předpokladu, že tyto nejsou součástí významného krajinného prvku (§ 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění), náhradní výsadby (§ 9 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění) nebo stromořadí, se podle § 8 odst. 3 zákona nevyžaduje

- a) pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,*
- b) pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,*

§ 5 Období, ve kterém se kácení dřevin zpravidla provádí

Kácení dřevin se provádí zpravidla v období jejich vegetačního klidu. Obdobím vegetačního klidu se rozumí období přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí dřeviny.

Pro vnitřní potřeby Správy železnic byl vydán Metodický pokyn pro údržbu stromů (4. 3. 2021, č. j. 8611/2021-SŽ-GŘ-015). Tento pokyn stanovuje postupy pro provádění údržby stromů především na železničních drahách – na stavbě dráhy včetně staveb na dráze, resp. v obvodu dráhy, jejichž provozovatelem je Správa železnic, a dále v ochranném pásmu dráhy. Slouží jako návod a pomůcka k postupnému a dlouhodobému odstraňování dřevin.

Metodický pokyn pro údržbu stromů ze dne 4. 3. 2021 (č. j. 8611/2021-SŽ-GŘ-015)

Kácení v případě investic na železniční dopravní cestě

V rámci projektové přípravy se prověří (stavební správa resp. zhotovitel projektu) dle plánu či operativní potřeby OŘ ve věci rozsahu údržby - kácení dřevin pro období předcházející výhledovému termínu zahájení prací na projektu stavby; u těchto dřevin bude v rámci jejich projektové přípravy uvedeno vyjádření OŘ o včasném odstranění dřevin v rámci zajištění provozuschopnosti dráhy (dokument bude součástí dokladové části projektové dokumentace); v ostatních případech projektová příprava postupuje dle § 8 zákona č. 114/1992 Sb., a to vždy v rozsahu dřevin určených k odstranění bez ohledu na to, zda se nachází ve správě Správy železnic nebo na pozemku jiných vlastníků.

OŘ může z provozních důvodů, nebo z důvodů posunu předpokládaného termínu realizace stavby, provést dodatečné kácení dřevin nad rámec stanoveného rozsahu, který původně oznámila stavební správě. V takovém případě o tom vyrozumí místně příslušnou stavební správu včetně specifikace rozsahu kácení nejpozději do zahájení prací na projektu stavby, který je součástí zadávací dokumentace na realizaci stavby.

Metodickému pokynu pro údržbu vyšší zeleně je nadřazen zákon o ochraně přírody č. 114/1992 Sb., v platném znění. V rámci kácení dřevin rostoucích mimo les a povolování tohoto kácení je třeba postupovat primárně dle uvedeného zákona.

4. VLASTNÍ VÝSLEDKY DENDROLOGICKÉHO PRŮZKUMU

Při terénním šetření byly jednotlivé dřeviny identifikovány, byly změřeny jejich dendrometrické parametry. Zaznamenávány byly všechny dřeviny na základě rozsahu podkladů dodaných zpracovatelem projektu, především v rozsahu dle předchozího dendrologického průzkumu.

Ten byl proveden v rámci projekční přípravy stavby v dubnu 2019 společností SUDOP PRAHA a.s. („Revitalizace trati Chlumeck nad Cidlinou – Trutnov“, SO 90-34-21 Stará Paka – Trutnov, odstranění lesní a mimolesní zeleně, SUDOP PRAHA a.s., 04/2019).

Rozšířen byl o dřeviny, které jsou v přímém střetu se záměrem, nebo by mohlo dojít k poškození kořenového systému či celé dřeviny v souvislosti se stavební činností (výkopy kabelových tras, manipulační prostor v okolí rekonstruovaných mostních objektů, rekonstrukce drážních příkopů, přístupové cesty).

Navíc byly vymapovány dřeviny v dopadové vzdálenosti, které představují riziko pro bezpečný provoz na železnici. Řada z nich roste na pozemcích soukromých vlastníků. Po domluvě se zástupcem Správy železnic, s. o. nebude pro dřeviny v pádové vzdálenosti (vyjma vysoce rizikových) požádáno o povolení k jejich pokácení.

Terénním šetřením bylo zjištěno, že v řešeném úseku trati probíhá pravidelná údržba trati. Od předchozího dendrologického průzkumu provedeného v rámci projekční přípravy stavby společností SUDOP PRAHA a.s. v dubnu 2019 proběhlo na mnoha místech kácení dřevin. Vykáceny byly především vzrostlé dřeviny a porosty, které svým umístěním, směrem růstu a rozměry ohrožovaly trať.

Na řadě smýcených míst dochází ke zmlazení vykácených porostů a opětovnému zarůstání okolí železničního tělesa.

V **ŽST Kunčice nad Labem** došlo také od předchozího dendrologického průzkumu ke kácení – například původně vymapované plochy Ku2 a Ku3 jsou již bez porostů dřevin. Naopak v prostoru žst. Kunčice nad Labem přibyla nová plocha ke kácení z důvodu nově řešené rekonstrukce železničního propustku. Jedná se o plochu P202 a několik stromů (jasanů ztepilých a hlohů) v místě vyústění propustku.

Vitální a vzrostlé jasanů ztepilých, nacházející se v místě železničního přejezdu P4519 (označeny jako strom 200 a 201, v původním průzkumu Ku5) nebudou káceny a v rámci stavby budou ochráněny před možným poškozením.

Výstup v podobě tabulky zaznamenaných dřevin bude sloužit jako podklad pro rozhodnutí o rozsahu kácení a podání žádosti o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les.

Tabulka obsahuje identifikační číslo dřeviny, druhové zařazení dřeviny a zjištěné dendrometrické parametry. Údaje o jednotlivých dřevinách jsou uvedeny v příloze A, jejich situování uvádí příloha B.

5. ZÁVĚR

Na základě provedeného terénního průzkumu byly vyhodnoceny všechny dřeviny dle rozsahu podkladů dodaných zpracovatelem projektu. Zahrnuty byly také dřeviny, u kterých by v souvislosti s příliš blízkým výkopem mohlo dojít k snížení jejich vitality a stability.

Obecně lze konstatovat, že dřeviny rostoucí mimo les jsou v okolí provozované dráhy pravidelně odstraňovány.

Během terénního průzkumu bylo zaznamenáno celkově 22 343 m² zapojených porostů dřevin. Z větší míry se jednalo o drobné porosty roztroušeně zmlazující podél trati.

Celkem bylo zaznamenáno 326 dřevin rostoucích mimo les.

Níže uvádíme rozdělení na dřeviny a zapojené porosty ve střetu se stavbou a na dřeviny a zapojené porosty v dopadové vzdálenosti od trati, které by mohly být do budoucna hrozbou pro provoz na železniční trati.

Střet se stavbou:

- Traťový úsek Stará Paka – Roztoky u Jilemnice
216 stromů, z toho 144 stromů s obvodem kmene nad 80 cm
20 733 m² zapojených porostů dřevin
- Žst. Kunčice nad Labem
13 stromů, z toho 10 stromů s obvodem kmene nad 80 cm
1000 m² zapojených porostů dřevin
- CELKEM
229 stromů, z toho 154 stromů s obvodem kmene nad 80 cm
21 733 m² zapojených porostů dřevin

Dopadová vzdálenost:

- Traťový úsek Stará Paka – Roztoky u Jilemnice
98 stromů, z toho 73 stromů s obvodem kmene nad 80 cm
610 m² zapojených porostů dřevin
- V žst. Kunčice nad Labem nebyly dřeviny v dopadové vzdálenosti, ohrožující trať, identifikovány

Pro ochranu jasanů ztepilých v k. ú. Kunčice nad Labem je stanoveno následující doporučení:

- Výkop v blízkosti vzrostlých jasanů ztepilých (ID 200 a 201) v blízkosti železničního přejezdu P4519 musí být veden v maximální možné vzdálenosti od jasanů. Výkop je vhodné v blízkosti těchto dřevin provádět ručně. Kořeny o průměru 5 cm a více nesmí být přerušeny. Prostor okolo jasanů bude ochráněn bedněním či plotem postaveným v minimální vzdálenosti 2 m od báze stromu.

Pro kácení dřevin s obvodem nad 80 cm a pro kácení zapojených porostů dřevin s rozlohou nad 40 m² bude nutné požádat příslušný orgán ochrany přírody o povolení k jejich kácení. Výčet výše zmíněných dřevin, jejich rozměry a umístění na pozemcích jsou uvedeny v tabulce v příloze A, jejich umístění znázorňují mapové přílohy (Příloha B).

6. PŘÍLOHY

A. Tabulky dendrologického průzkumu:

- A.1 Dřeviny – úsek Stará Paka – Roztoky u Jilemnice
- A.2 Zapojené porosty - úsek Stará Paka – Roztoky u Jilemnice
- A.3 Dřeviny – ŽST Kunčice nad Labem
- A.4 Zapojené porosty – ŽST Kunčice nad Labem

B. Situace

Zpracovaly:

Mgr. Martina Fialová, Ph.D., EXprojekt s.r.o., tel. 724 188 210, fialova@exprojekt.cz

Mgr. Zuzana Indráková, EXprojekt s.r.o., tel. 725 971 695, indrakova@exprojekt.cz

Olomouc, prosinec 2023

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A

Tabulky dendrologického průzkumu

PŘÍLOHA B

SITUACE